Opgroeien

Hallepoortlaan 27
1060 BRUSSEL
T 02 533 12 11
opgroeien.

Uw bericht van	**Ons kenmerk**	**Bijlagen**	
	Opgroeien/RZB	1	
Vragen naar/e-mail		**Telefoonnummer**	**datum**
Delphine Levrouw Delphine.levrouw@opgroeien.be		0485 67 12 64	8/02/2024

Betreft: Uitbreiding verblijfsaanbod met mandaat tot beslotenheid in de jeugdhulp Vlaams-Brabant/Brussel, als onderdeel van het hulpprogramma geblokkeerde ontwikkelingstrajecten

Geachte heer,
Geachte mevrouw,

Met voorliggende rondzendbrief nodigen we je uit om initiatief te nemen voor de uitbreiding van zes plaatsen verblijf voor jongens met mandaat tot beslotenheid in de regio Vlaams-Brabant/Brussel, als onderdeel van het hulpprogramma geblokkeerde ontwikkelingstrajecten.

Situering

Als antwoord om aan de slag te gaan met jongeren in geblokkeerde ontwikkelingstrajecten keurde de Vlaamse Regering op 5 mei 2023 het besluit voor het uitvoeren van een hulpprogramma voor geblokkeerde ontwikkelingstrajecten definitief goed. Het hulpprogramma heeft als finaliteit trajecten van kinderen en jongeren te deblokkeren door het organiseren van geïntegreerde zorg en ondersteuning op de verschillende levensdomeinen.

Deze kinderen en jongeren hebben zeer complexe hulpvragen en nood aan intensieve ondersteuning op meerdere levensdomeinen; vaak hebben ze al complexe hulpverleningstrajecten achter de rug. Deze kinderen en jongeren, op het snijvlak van jeugdzorg, ondersteuning voor jongeren met een handicap, kinder- en jeugdpsychiatrie, en met vaak een justitiële component, dagen de jeugdhulp zeer sterk uit. We bundelen daarom de krachten voor deze kinderen en jongeren en organiseren de jeugdhulpverlening op het bovenlokale niveau in drie sterke netwerken.

Elk netwerk is eindverantwoordelijke om op een geïntegreerde manier, intersectoraal en in samenwerking de zorg- en ondersteuningstrajecten van jongeren in geblokkeerde ontwikkelingstrajecten vorm te geven. Het verblijf in een voorziening met mandaat tot beslotenheid organiseren, is een belangrijk onderdeel van deze hulpverleningstrajecten.

Het regelgevend kader van het hulpprogramma geblokkeerde ontwikkelingstrajecten, kunt u hier terugvinden:
https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1038399&param=inhoud

Aanvullende informatie is terug te vinden op:
https://www.jeugdhulp.be/professionelen/themas/hulpprogramma-geblokkeerde-ontwikkelingstrajecten

Met deze oproep willen we zes bijkomende plaatsen veilig verblijf voor jongens realiseren in de regio Oost (samenwerkingsverband RISO), met daarbij de vraag om het residentiële luik te concentreren in de regio Vlaams-Brabant/Brussel.

De partners die zich inschrijven om het bijkomende aanbod te realiseren, worden automatisch partner van het samenwerkingsverband RISO dat in de regio sinds 1 januari 2024 door de minister erkend werd om het hulpprogramma geblokkeerde ontwikkelingstrajecten uit te voeren.

Verblijven in veilig verblijf, als onderdeel van een geblokkeerd ontwikkelingstraject

De opdracht 'Veilig verblijf' werd vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkennings- en subsidievoorwaarden voor voorzieningen in de jeugdhulp. Belangrijke finaliteit van het aanbod is opnieuw veiligheid te installeren en de verbinding van de jongere met zijn omgeving en leefwereld opnieuw te organiseren waardoor de beveiliging afgebouwd kan worden.

Aanvullende informatie over (de visie op) veilig verblijf, is terug te vinden op: https://www.jeugdhulp.be/professionelen/themas/veilig-verblijf

Jongeren verblijven in veilig verblijf in een kleinschalige woonvorm van maximaal zes jongeren. We brengen een aantal belangrijke aspecten uit de regelgeving en de visie van veilig verblijf extra onder de aandacht:

- *Op maat, samen met de jongere het traject bewandelen, staat voorop.*

Een begeleidingsplaats bestaat minstens uit drie componenten die vanuit Opgroeien gefinancierd worden: een intensieve contextbegeleiding, een component verblijf en een ondersteunende component. Daarnaast zal, indien nodig, in een zorg- en ondersteuningsplan van bij de start de link gelegd worden naar de geestelijke gezondheidszorg of de zorg voor kinderen met een handicap, naar onderwijs, vrije tijd of zinvolle dagbesteding. Het verdient de aanbeveling om van bij de start van ieder traject zo geïntegreerd mogelijk te werken. Het verblijf is een onderdeel van het zorg- en ondersteuningstraject.

- *De beveiligende opdracht wordt individueel en trajectmatig gedifferentieerd.*

Specifiek aan deze vorm van begeleiding zijn de pedagogische, procedurele en infrastructurele beveiligende mogelijkheden. Het pedagogisch concept voorziet in de mogelijkheid om de vrijheid van jongeren procedureel en infrastructureel te beperken wanneer blijkt dat die vrijheid op een bepaald moment in hun leven schadelijk is voor de ontwikkeling van de jongeren.

Het veiligheidsrisico en de aanpak ervan worden mee ingeschat door de betrokken verwijzers, hulpverleners en de diagnostische equipe die deel uitmaakt van het hulpprogramma. Ook vragen en signalen van de cliënt zelf en van zijn context worden sterk betrokken bij de aanpak.

Dit kan resulteren in het gebruik van infrastructuur met een beveiligend karakter, maar kan ook zijn plaats krijgen in het pedagogische beleid (veiligheidsplanning, maatregelen in functie van sociale en relationele veiligheid, camera's, afspraken over mediagebruik etc.) wanneer dit verantwoord is, en is te allen tijde gericht is op het welbevinden van de jongere.

We vinden het belangrijk dat de organisatie kan aantonen dat ze een doordacht veiligheidsbeleid voert waarbij per jongere de aanpak en de mate van beveiliging kunnen verschillen. De beveiligende aanpak kan een belangrijk oefenterrein zijn voor de jongere om gecontroleerd te leren en te experimenteren met vrijheden en verantwoordelijkheden in zijn leefwereld. Indien er ingezet wordt op procedurele of infrastructurele beveiliging dan wordt van bij de start ook een afbouwscenario voorzien.

- *Veilig verblijf*

Specifiek aan voorliggende vraag is de opdracht om binnen het concept van deze begeleidingsplaatsen een residentiële component te voorzien met mandaat tot beslotenheid: het 'veilig verblijf' waarin de infrastructurele beveiliging een belangrijke component is. We vinden het in deze context bijzonder belangrijk dat de infrastructuur en het pedagogisch beleid hand in hand gaan.

Minimaal is de setting:

- gericht op een positief leefklimaat, rust, ontwikkeling en herstel; een stimulerende, huiselijke, gezellige leefomgeving, zowel binnen als buiten, waar de jongere fysieke ruimte kan krijgen. Dit betekent ook dat het gaat om een infrastructuur waar een jongere graag vertoeft;
- de infrastructuur stimuleert sociale interactie, rekening houdend met de mogelijkheden van iedere jongere en is ook faciliterend om de maatschappij binnen te brengen (atelierwerking, maar ook huiselijk voor bezoek van bv. contextfiguren);
- extra drempelverhogend voor fugue;
- voorzien van de nodige fysieke en mentale vluchtroutes voor jongeren binnen het domein;
- niet stigmatiserend voor jongeren;
- rekening houdend met de privacy van de jongeren.

Standaard infrastructurele en procedurele beveiligingsmaatregelen inbouwen (bv. een vast kamermoment, de kamer 's nachts op slot, standaard werkende camera's in de individuele kamer) kan niet. Er moet op maat van iedere jongere gewerkt worden.

Ten slotte vragen we organisaties zich te enten op het decreet rechtspositie van de minderjarige en op de intersectorale richtlijn voor het omgaan met vrijheidsbeperkende maatregelen: https://omgaanmetvbm.be/

- *Een positief leefklimaat met speciale aandacht voor de relationele veiligheid*

Hoewel deze organisaties een bijzondere plek zijn omwille van de besloten opdracht, blijven we het belangrijk vinden dat jongeren er vooral gewoon kunnen zijn en dat er aandacht besteed wordt aan het dagelijkse leven en de basisbehoeften van de individuele jongere. Dit vergt van de organisatie een gezonde visie op en een systematische monitoring van het aanwezige leefklimaat met speciale aandacht voor de ontwikkeling van voedende en ondersteunende relaties tussen hulpverleners en jongeren, én jongeren onderling, waar er ruimte gecreëerd wordt om als individuele jongere tot rust te komen, veiligheid en stabiliteit te ervaren, te leren, experimenteren en te ontwikkelen. In deze context vinden we het belangrijk dat de voorziening verbinding maakt met de buurt, de omgeving en de maatschappij, én jongeren stimuleert om deel te nemen aan de activiteiten die in de leefwereld van jongeren georganiseerd worden.

Wat in deze denkoefening bijzondere aandacht verdient, is de relatie tussen fysieke beveiliging, de aanwezigheid van regels en afspraken, dwang en repressie; de valkuilen die hiermee gepaard gaan en het belang van een goede monitoring van dergelijke aspecten waarin zowel jongeren als begeleiders samen reflecteren op het pedagogische beleid.

- *De organisatie van zingeving en leerrecht*

Zingeving zorgt voor betekenisgeving: wat kan de jongere goed, waar kan hij in gewaardeerd en gestimuleerd worden? Wat vindt hij belangrijk in het leven en hoe kan hij zich daarop organiseren?

We vinden het belangrijk dat dit een essentieel onderdeel is van het zorg- en ondersteuningsplan dat in het hulpprogramma vorm krijgt en de voorziening maximaal het leerrecht mee vorm geeft in de praktijk. Allerhande projecten, TOAH-middelen of regulier onderwijs, kunnen hiervoor ingezet worden.

- *Zorg voor en ondersteuning van het personeel*

Werken in een setting veilig verblijf is een grote uitdaging. We vinden het belangrijk dat er een uitgewerkt beleid op zorg voor personeel aanwezig is en er dagelijkse coaching en ondersteuning, individueel, in teamverband en na incidenten, ingebouwd wordt. Dit is een thema dat ook in het ruimere hulpprogramma de nodige aandacht moet krijgen.

- *Veilig verblijf als belangrijke samenwerkings- en netwerkpartner*

De complexiteit en de zorg voor de betrokken kinderen en jongeren, maar de zorg ook voor personeel maken dat geen enkele organisatie, dienst of partner een begeleiding vandaag alleen vorm kan geven. De private voorzieningen die begeleidingen mee vormgeven, zijn daarom actieve partners binnen het hulpprogramma geblokkeerde ontwikkelingstrajecten.

Tegelijk investeren de partners in de samenwerking met belangrijke stakeholders zoals de onderwijsinstanties, de politie, de andere intersectorale stakeholders in het hulpverleningstraject, (para-) medici, verwijzers en jeugdrechters, gemeenschapsinstellingen, vrije tijd etc.

Regelgeving en subsidiëring

Zes begeleidingsplaatsen voor jongens worden, met toepassing van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor voorzieningen voor jeugdhulp, erkend en gesubsidieerd als een (afdeling van een) organisatie voor bijzondere jeugdzorg. De zes plaatsen veilig verblijf worden als volgt erkend:

- 6 modules veilig verblijf;
- 6 modules contextbegeleiding kortdurend intensief;
- 1 module ondersteunende begeleiding.

Deze rondzendbrief heeft betrekking op de uitbreiding en de toekenning van zes plaatsen voor jongens in de regio Vlaams-Brabant/Brussel, met speciale aandacht voor de regio Brussel – Halle - Vilvoorde. Er kan mee ingestemd worden dat verschillende partners in de regio, in samenwerking, instaan voor de uitbouw van deze zes plaatsen, zolang ze als samenwerkingsverband voldoen aan bovenstaande verwachtingen. Dat houdt bijvoorbeeld in dat er een duidelijke taakverdeling wordt afgesproken, maar bijvoorbeeld ook dat niet alle zes residentiële plaatsen op één en dezelfde plek worden voorzien.

Een duidelijk plan van aanpak, zowel inhoudelijk, naar samenwerking, als infrastructureel moet in de kandidatuur aangetoond worden.

Inhoudelijk wordt er volledig geënt op het besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 2023 inzake het hulpprogramma geblokkeerde ontwikkelingstrajecten en het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 inzake de erkenningsvoorwaarden en subsidienormen voor voorzieningen in de jeugdhulp.

Investeringssubsidies

We gaan ervan uit dat er mogelijk infrastructurele aanpassingen nodig zijn om de hierboven omschreven doelstellingen te realiseren en dat hiervoor mogelijk een beroep zal moeten worden gedaan op VIPA-subsidies. Een goede afstemming tussen de procedures voor het verlenen van de erkenning en voor het verlenen van investeringssubsidies is hierbij noodzakelijk.

We voorzien daarom in het aanvraagformulier de mogelijkheid en ruimte om eenduidig aan te geven of en welke investeringsnoden er zijn en of de partner(s) hiervoor een beroep op VIPA-investeringen wens(sen)t te doen.

De goedkeuring van het dossier impliceert de goedkeuring van de zorgstrategische planning, de eerste stap in het verwerven van VIPA-financiering. De verdere procedure zal verlopen op basis van de bestaande procedures. Uiteraard maken we afspraken met VIPA, in functie van zowel dossierdoorstroom als budgettering.

Dossiervorming en procedure

Er wordt bij voorkeur één afgestemde aanvraag voor de regio Vlaams-Brabant/Brussel ingediend tegen ten laatste 29 maart 2024 bij Opgroeien, per e-mail aan voorzieningenbeleid@opgroeien.be.

Je gebruikt hiervoor het aanvraagformulier dat als bijlage wordt meegestuurd.

De aanvraag draagt de goedkeuring van het samenwerkingsverband RISO.

We benadrukken dat er, met uitzondering van het IROJ-verslag, bij de dossierbehandeling en de besluitvorming enkel rekening gehouden wordt met de inhoud van het aanvraagformulier en niet met bijlagen en andere (ondersteunende) documenten.

Opgroeien bezorgt op dinsdag 2 april 2024 alle dossiers aan het IROJ van het/de werkgebied(en) waar het beoogde aanbod gerealiseerd wordt. We verwachten dat het IROJ een uitspraak doet over elk individueel dossier en vanuit zijn deskundigheid en expertise nagaat of de aanvraag inhoudelijk voldoet aan het hierboven omschreven kader en of de aanvraag zich effectief in regionale en lokale netwerken en dynamieken inschrijft.

Het IROJ bezorgt zijn advies uiterlijk op dinsdag 30 april 2024 aan Opgroeien. De adviezen maken integraal deel uit van de aanvraagdossiers.

Ten laatste op woensdag 29 mei 2024 krijgen de initiatiefnemers een gemotiveerde beslissing over hun aanvraag. De opstart gebeurt ten vroegste vanaf juli 2024, af te stemmen met het agentschap Opgroeien.

De beoordeling zal gebeuren op basis van de volgende criteria:

- de wijze waarop invulling gegeven wordt aan de hierboven vermelde (pedagogische) kernaspecten van het initiatief (40 punten);
- de mate waarin men kan aantonen dat het voorgestelde initiatief zich ent op, en volledig afgestemd is, met het hulpprogramma geblokkeerde ontwikkelingstrajecten in functie van geïntegreerde zorg (20 punten);
- de mate waarin wordt aangetoond dat gebruikers (of gebruikersorganisaties) betrokken werden bij de uitwerking van de aanvraag (20 punten);
- het advies van het IROJ (20 punten).

Indien het verschil tussen dossiers minder dan vijf punten bedraagt, gaan we met deze initiatiefnemers in gesprek over het dossier.

We rekenen op jouw engagement en creativiteit om de jeugdhulp mee verder vorm te geven en wensen je alle succes bij de voorbereiding van jouw dossier.

Met vriendelijke groeten,

Bruno Vanobbergen (Signature)

Digitaal ondertekend door Bruno Vanobbergen (Signature)
Datum: 2024.02.08 11:18:44 +01'00'

Bruno Vanobbergen
Administrateur-generaal
Opgroeien